

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОКАЖЧИКА

Сучасний погляд на літературу. Науковий збірник: бібліографічний показник (1999–2009) / авт. проекту та передм. С. Кіраль, редак. текст. англ. мовн. анот. А. Швідченко. – К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2014. – 272 с.

Літературознавчі видання, до підготовки яких причетний Сидір Кіраль, відомий у наукових колах своєю копіткою і подвижницькою працею з першоджерелами, взірцеві, тобто за своєю формою і змістом відповідають європейським вимогам до такого виду видань. Для підтвердження сказаного варто згадати книжку “... Віддати зумієм себе Україні...”: Листування Трохима Зінківського з Борисом Грінченком” (Київ; Нью-Йорк, 2004. – 520 с.), яка містить вступну статтю, археографічну передмову, розлогі й науково вивірені коментарі, примітки, різноманітні показники, додатки, унікальний ілюстративний матеріал, який упродовж багатьох років скрупульозно добирав в архівах, малодоступних виданнях бібліотек Києва, Львова, Петербурга, Одеси її автор С. Кіраль. Згадане видання здобуло прихильну й високу оцінку на сторінках провідних наукових видань та часописів.

Нещодавно виданий бібліографічний показник “Сучасний погляд на літературу” є цінним інформаційним виданням, необхідним як фахівцям-філологам (науковцям, студентам, вчителям), так і кожному, хто виявляє цікавість до літератури та літературознавства. Однією з важливих характеристик видання такого типу є його якнайповніша інформативність, тобто читач може легко і швидко віднайти необхідну інформацію. Показник уміщує різноманітну інформацію про науковий збірник “Сучасний погляд на літературу”, що видавався упродовж десяти років (1999–2009) на кафедрі української літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Усього за ці роки вийшло дванадцять випусків. У передньому слові “Від укладача” зазначено, що при підготовці цього видання автор опирався на два принципи укладання подібних праць: хронологічний та систематичний. Так, укладач і водночас один із фундаторів цього збірника поставив за мету подати вичерпну інформацію до кожної з численних рубрикацій: історія видання збірника; анотований українською

та англійською мовами алфавітно-хронологічний показник статей із зазначенням сторінок кожного випуску; алфавітний показник назв статей та їхніх авторів із вказівкою року, номера випуску і сторінок; алфавітний показник назв статей із вказівкою автора, року й номера випуску, а також сторінок; показник статей за персоналіями письменників із відповідним бібліографічним описом; показник змісту кожного випуску збірника; показник дисертацій, захищених авторами статей; показники назв художніх творів (у тому числі іншомовних) і власних назв (охоплюють тексти анотацій та назви статей і дисертацій); зведений іменний показник; список бібліотек і вищих навчальних закладів України, куди надсилався збірник. Також уміщено “Сучасний літературознавчий тезаурус: контексти, терміни” на матеріалі анотацій і назв статей та назв дисертацій. Наявність таких рубрик – це дуже скрупульозна робота з підготовки багатьох пошукових маршрутів, досить розлогих за різними ступенями пошуку інформації. Варто виокремити укладений С. Кіралем словник “Сучасний літературознавчий

тезаурус: контексти, терміни” (С.227–260), який максимально охоплює лексику наукових досліджень, висвітлює поширену термінологію в різних публікаціях. Літературознавчий тезаурус допоможе читачеві, на нашу думку, не лише пізнати методику та методологію літературознавчих досліджень науковців України, а й оперативно відшукати необхідні ключові слова, які позначені посторінково.

Різноманітні бібліографічні описи (деякі з них в Україні застосовано вперше) охоплюють 262 статті різної тематики. Особливий інтерес у літературознавців викликала творчість малознаних, а то й забутих українських письменників, або тих, хто зазнав репресій від тоталітарного режиму, наприклад, Трохима Зіньківського, Володимира Винниченка, Михайла Драй-Хмари, Надії Кибальчич, Олеса Кобця, Оксани Лятуринської, Володимира Леонтовича, Тодося Осьмачки, Євгена Плужника, Миколи Хвильового, Миколи Чернявського, Гео Шкурупія та інших. Тобто заявлене гасло в першому випуску наукового збірника про те, що редакційна колегія насамперед приділятиме увагу тим дослідженням, у яких реінтерпретується давня і класична літератури, аналізуються суперечливі літературні явища ХХ ст., вводяться в науковий ужиток маловідомі та архівні матеріали, успішно здійснилося. Підтвердженням сказаному є ще одне вагоме наукове свідчення, адже на підставі публікацій у науковому збірнику “Сучасний погляд на літературу” (станом на 01.09.2014 року) було захищено 27 докторських та 72 кандидатські дисертації з таких спеціальностей: 10.01.01 – “Українська література”, 10.01.04 – “Література зарубіжних країн”, 10.01.05 – “Порівняльне літературознавство”, 10.01.06 – “Теорія літератури”, 10.01.07 – “Фольклористика”, 10.01.09 – “Літературне джерелознавство і текстологія”. Отже, науково-практична значущість збірника, до виходу у світ якого докладав чимало зусиль Сидір

Кіраль як заступник відповідального редактора, незаперечно. Важливо й те, що на сторінках рецензованого видання апробували свої дослідження не лише визначні вчені (І. Денисюк, В. Дудко, С. Барабаш, М. Ткачук, В. Погребенник, Г. Токмань, П. Хропко, та ін.), а й молоді дослідники, які сьогодні гідно репрезентують українську філологічну науку, зокрема Н. Анісімова, О. Івановська, О. Колінько, Н. Науменко, Н. Мафтин, Г. Райбедюк, І. Руснак, Л. Тарнашинська, О. Харлан та ін.

Вихід бібліографічного покажчика приурочено до 90-річчя від дня народження видатного українського літературознавця і фольклориста Івана Овксентійовича Денисюка (12.12.1924 – 10.10.2009), професора Львівського національного університету імені Івана Франка, випускником якого є укладач С. Кіраль. Рецензований збірник є солідним науково-бібліографічним виданням, що засвідчує і редакторський хист ученого, його вміння систематизувати й популяризувати напрацювання колег-філологів. Варто відзначити й високий рівень поліграфії покажчика, який побачив світ під орудою видавця М. М. Лисенка у м. Ніжині.

Насамкінець зауважимо, що різного виду наукові видання (збірники наукових праць, наукові записки та ін.) виходять друком у багатьох університетах, однак бібліографічні покажчики до них ще не стали обов'язковим складником наукової роботи. Беручи до уваги той факт, що наклади, сказати, “провінційних” видань, є мізерними і, здебільшого, не надходять до бібліотек інших вишів України, підготовка таких покажчиків украй важлива, адже вони дають змогу ознайомитися з доробком “нестололичних”, але поважних наукових філологічних центрів, таких, як, наприклад, Львів, Чернівці, Острог, Черкаси, Івано-Франківськ та ін. Тож будемо сподіватися, що взірцева бібліографічна праця професора, доктора філологічних наук Сидора Кірала матиме послідовників.

*Олексій Неживий
м. Полтава*

Отримано 13 березня 2015 р.